

Een vrouw van glas

Van Kim Edwards verscheen eerder:

Gebroken licht

Kim Edwards

Een vrouw van glas

Vertaald door Wim Scherpenisse
en Mieke Trouw



Uitgeverij De Arbeiderspers
Amsterdam · Antwerpen

Het citaat van Virginia Woolf op pagina 53 is overgenomen uit *Mrs Dalloway*, vertaald door Nini Brunt en in 1980 verschenen bij De Bezige Bij.

Copyright © 2011 Kim Edwards
Copyright Nederlandse vertaling © 2011 Wim Scherpenisse en
Mieke Trouw/BV Uitgeverij De Arbeiderspers, Amsterdam
Oorspronkelijke titel: *The lake of dreams*
Uitgave: Viking Press, New York

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van BV Uitgeverij De Arbeiderspers, Herengracht 370-372, 1016 CH Amsterdam. *No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from BV Uitgeverij De Arbeiderspers, Herengracht 370-372, 1016 CH Amsterdam.*

Omslagontwerp: Bram van Baal
Omslagfoto: Garrod Kirkwood/Millennium Images

ISBN 978 90 295 7511 9 / NUR 302
www.arbeiderspers.nl

*Voor mijn familie,
vooral voor mijn ouders,
John en Shirley*

Ik heb kennis van alle, beide van verborgen en openbare dingen, want de wijsheid, die van alle dingen een kunstenaars is, heeft ze mij geleerd.

Boek der Wijsheid 7:21

Een rechte lijn heeft niets geheimzinnigs. Het geheimzinnige schuilt in de bol.

Thomas Mann, *Joseph und seine Brüder*

Proloog

Hoewel het bijna middernacht is, glipt er een ongewoon licht door een spleet in de wol, dat als de veren van een vleugel over haar arm strijkt. Haar ouders liggen in de aangrenzende kamer te slapen en het dorp is stil en donker geworden, maar ze is al die uren wakker gebleven en stapt nu uit bed op de houten vloer, die ruw aanvoelt onder haar voeten. Al wekenlang heeft iedereen het alleen maar over de komeet, dat de baan van de aarde door de giftige dampwolken in zijn staart loopt en dat de wereld zou kunnen vergaan. Ze is vijftien, en de hele dag hebben zij en haar broer geholpen om het hele huis – ramen, deuren, zelfs de schoorsteen – met dikke zwarte wol af te dekken. Overal klonk het geluid van hamers, want hun burendeden precies hetzelfde.

De smalle driehoek van het vreemde licht verplaatst zich over haar lichaam als ze door de kamer loopt. Ze draagt haar blauwe jurk, die inmiddels bijna te klein is, en het versleten katoen voelt zacht aan op haar huid. In dit vertrek, een lage kamer boven de winkel die helemaal van haar alleen is, is de wol slechts losjes aan het raam vastgemaakt, en als ze aan een hoek sjort, valt de lap omlaag en wordt ze omringd door het bleke licht van de komeet. Ze duwt het raam open en ademt in: één keer, en daarna nog eens dieper. Er gebeurt niets. Geen giftig gas, geen verschroeide longen – alleen de vochtige lente, de geur van alles wat groeit en de zee in de verte.

En dat vreemde licht. Ze kent de sterrenbeelden net zo goed als de lijnen in haar handpalm, dus ze hoeft niet naar de komeet te zoeken. Hij zweeft hoog aan de hemel, een juweel met een wimpel, cirkelend rond de jaren, verbazingwekkend en spannend. In de verte blaft een hond, en de kippen ritselen en mopperen in hun hokken. Zachte stemmen komen dichterbij en vermengen zich, ze hoort haar broer en iemand anders, iemand die ze kent. Haar hart begint sneller te slaan, zowel van woede als van verlangen. Ze aarzelt. Ze heeft geen plannen gemaakt voor dit moment, dat het keerpunt in haar leven zal worden. Toch is er ook geen sprake van een opwelling als ze op de venster-

bank gaat zitten en haar blote voeten een paar meter boven de tuin laat bungelen. Per slot van rekening is ze aangekleed. Ze heeft de wol met opzet niet goed vastgemaakt. Ze droomt al de hele dag van de komeet, zijn woeste en vurige schoonheid, wat hij zou kunnen betekenen, hoe haar leven zou kunnen veranderen.

De stemmen komen dichterbij, en dan waagt ze de sprong.

I

Ik ben Lucy Jarrett, en voordat ik het verhaal van het meisje in het raam hoorde, voordat ik naar huis ging, op de brokstukken van dat verhaal stuitte en het ging reconstrueren, woonde ik in Japan, in een dorp aan zee. Het was een voorjaar vol kleine aardbevingen geweest, en die nacht werd ik met een schok wakker uit een droom. Ik hoorde wegstervende voetstappen op de keien van het straatje en denderende treinen in de verte; ik spitte mijn oren tot ik de golfslag van de zee kon horen. Maar dat was alles. Yoshi's hand rustte licht op mijn heup alsof we nog steeds dansten zoals eerder die avond, bij zachte muziek uit de radio in de donkere keuken, onze passen steeds meer vertragend totdat we helemaal stilstonden en elkaar kusten in een wolk van jasmijngeur.

Ik ging weer liggen en vlijde me tegen zijn warme lijf. In de droom was ik teruggegaan naar het meer waar ik ben opgegroeid. Ik wilde er niet heen, maar ik ging toch. De lucht was bewolkt, de vale groene hut – die ik eerder had gezien, maar alleen in dromen – beschimmeld en half verscholen onder bomen. De ramen waren gebarsten en ondoorzichtig van het stof en de sneeuw. Ik liep erlangs, naar de oever, en stapte op het dikke, doorschijnende ijs. Ik liep verder tot ik bij hen was: een heleboel mensen die vlak onder het oppervlak leefden. Ik ving glimpen van hen op, viel op mijn knieën, drukte mijn vlakke handen tegen het glasachtige ijs – heel dik, heel helder, heel koud. Het kwam op de een of andere manier door mij dat ze daar zaten, dat wist ik. Ik had hen al heel lang aan hun lot overgelaten. Hun haren golfdën op de stromingen onder water en hun blikken waren, als ze de mijne kruisten, vervuld van een verlangen dat ik zelf ook voelde.

De rolgordijnen trilden. Ik verstarde, gevangen tussen de aardbevingen en de droom, maar het was maar een trein in de verte die tussen de bergen verdween. Al een week lang had ik iedere nacht deze zelfde droom, die was wakker geroepen door de verschuivende aarde en op zijn beurt mijn verleden wakker riep. Hij voerde me terug naar

een avond op mijn zeventiende toen ik, wild en rusteloos, Keegan Fall losliet en me van zijn motor liet glijden onder appelbloesems zo bleek als sterren. Ik legde mijn vlakke hand nog even tegen zijn borst voordat hij wegreed; het geluid van de motor daverde door de nacht. Mijn vader stond in de tuin toen ik me naar het huis omdraaide. De maan scheen op het grijs in zijn korte haar en het puntje van zijn sigaret gloeide, steeg en daalde. Seringenbloesems en vroege rozen zweefden in het donker. *Fijn dat je toch nog bent gekomen*, zei mijn vader. *Het spijt me als je ongerust was*, zei ik. Stilte, de geuren van het water van het meer, compost en groene spruiten die de donkere aarde openspleten, en toen zei hij: *Zin om te gaan vissen, Lucy? Het is lang geleden dat we dat hebben gedaan. Ga je mee?* Zijn woorden klonken weemoedig, en ik herinnerde me dat ik vroeger voor zonsopgang opstond om met hem mee te gaan en de zware doos met het visgerei over het grasveld naar de boot torste. Ik wilde gaan vissen, de uitnodiging van mijn vader aannemen, maar nog liever wilde ik naar boven om over Keegan Fall na te denken. Daarom wendde ik me af en zei ik, met een stem die snijdend was als gebroken schelpen: *Pa, alsjeblieft. Ik ben geen klein meisje meer, hoor.*

Dat waren de laatste woorden die ik ooit tegen hem heb gezegd. Uren later holde ik, wakker geschrokken van het zonlicht en geagiteerde stemmen, de trap af en het bedauwde grasveld over naar de oever van het meer, waar ze mijn vader hadden neergelegd. Mijn moeder zat in het ondiepe water geknield en had haar vingertoppen op zijn wang gelegd. Zijn lippen en zijn huid waren blauwachtig. Er zaten schuimsporen in zijn mondhoek en op zijn oogleden zag ik wonderlijk genoeg regenboogkleuren. *Als bij een vis*, dacht ik, een krankzinnige gedachte, maar hij overstemde in ieder geval mijn andere gedachten, die nog erger waren en die sindsdien altijd bij me zijn gebleven: *Was ik maar meegegaan. Was ik maar bij hem geweest. Had ik maar ja gezegd.*

Naast me zuchtte Yoshi op de tatami, hij ging verliggen en zijn hand gleed van mijn heup. Er viel een rechthoek maanlicht op de vloer en de schaduwen beefden zachtjes in de beukende branding in de verte en de wind. Geleidelijk, bijna ongemerkt, werd het beven sterker. Het was eerst nog ijl, ver weg als het gedender van de trein zo-even. Toen begonnen mijn Tibetaanse klankschalen, die bij elkaar op de grond stonden, uit zichzelf te resoneren. De stenen die ik had verzameld gleden van de boekenplank en kletterden als regen op de matten neer. Beneden viel iets op de grond in stukken. Ik hield mijn adem in, alsof

ik de wereld tot bedaren kon brengen door me doodstil te houden, maar het beven werd almaar heftiger. De planken slingerden heen en weer en verscheidene boeken belandden op de grond. Toen maakten de muren een zwaaiende beweging, een vloeiende stuiptrekking, en leek de vloer te deinen alsof een groot beest zich had verheven en omgedraaid, alsof de aarde zelf leefde en de grond slechts een zachte, soepele huid was.

Opeens hield het op. Alles was merkwaardig stil. In de verte drupte water in een plas. Yoshi's ademhaling was kalm en regelmatig.

Ik draaide me naar hem toe en schudde aan zijn schouder. Langzaam deed hij zijn ogen open. Dit soort kleine aardbevingen deden hem niets, hoewel er dat seizoen honderden schokken waren geweest, soms wel enkele tientallen per dag, waarvan vele zo miniem waren dat ze alleen door seismische apparatuur werden geregistreerd, maar andere, zoals deze, sterk genoeg om ons te wekken.

'Aardbeving?' mompelde hij.

'Ja, een forse. Er is beneden iets kapotgefallen.'

'O ja? Nou, het is nu voorbij. Het is toch rustig? Laten we weer gaan slapen.'

Hij deed zijn ogen dicht en trok me tegen zich aan. Zijn ademhaling werd snel weer diep en regelmatig. Door het half openstaande raam zag ik, achter het dak van het huis aan de overkant, de over de hemel uitgestrooide sterren. 'Yoshi?' zei ik. Toen hij niet reageerde, liet ik me uit bed glijden en liep ik de trap af.

De aloë was van de vensterbank in de keuken gevallen en de pot was gebroken. Ik zette water op en veegde de aarde, de scherven en de gebroken stengels bij elkaar. Waarschijnlijk deden in de hele straat Japanse huisvrouwen hetzelfde, wat me een onbehaaglijk en licht verbitterd gevoel gaf—het was zonneklaar dat ik al veel te lang geen werk meer had. Ik vond het niet prettig om afhankelijk te zijn van Yoshi, om geen eigen inkomen en geen zinvol werk te hebben. Ik ben hydrologe, wat inhoudt dat ik de bewegingen van het water aan het aardoppervlak en daaronder bestudeer, en ik deed al bijna vijf jaar onderzoek voor multinationals toen ik Yoshi leerde kennen in Jakarta. We waren verliefd geworden zoals dat alleen in het buitenland kan, als je afgesneden bent van alles wat je kent, zodat het land waar we woonden er feitelijk een was dat we zelf hadden gecreëerd, een product van onze eigen verlangens. *Dit is het enige belangrijke continent*, zei Yoshi altijd terwijl zijn handen mijn lijf streelden. *De enige wereld die echt bestaat*. Eén jaar, twee jaar lang

waren we dolgelukkig. Toen liepen onze contracten af, en voordat ik iets nieuws had gevonden kreeg Yoshi een baan aangeboden die aanvankelijk zijn droombaan als ingenieur leek te zijn. We verhuisden naar Japan, een totaal ander land, zoals weldra zou blijken.

Ik schonk mezelf een kop thee in, liep ermee naar de voorkamer en schoof de luiken en de ramen open. Er stroomde frisse, koele nachtlucht naar binnen. Het was nog donker, maar de buurt kwam al tot leven; er klaterde water en er rammelden borden, dichtbij en verder weg. Aan de overkant van de smalle straat hoorde ik de burens zachtjes met elkaar praten.

Het huis schudde zachtjes heen en weer in het ritme van de branding en kwam toen tot rust. Ik ging aan de lage tafel zitten, dronk van mijn thee en liet mijn gedachten afdwalen naar de komende dag en ons uitstapje naar de bergen, dat al zo lang in de pen zat. In Indonesië, dat andere land, hadden Yoshi en ik het over trouwen en zelfs over kinderen gehad, maar in die vage fantasieën had ik altijd werk gehad dat me voldoening gaf, of me tevreden gesteld met Japans leren, bloemschikken en lange wandelingen in m'n eentje. Ik had niet beseft hoe eenzaam werkloosheid me zou maken, of hoeveel tijd Yoshi in de praktijk aan zijn eigen werk zou besteden. De laatste tijd waren er vaak wrijvingen tussen ons, plotselinge hevige ruzies over niets. Evenmin had ik beseft hoe hardnekkig het verleden zou zijn, dat het me met zijn oude zwaartekracht zou invangen zodra ik het wat kalmer aan deed. Na drie maanden nietsdoen in Japan ging ik Engelse lessen geven, alleen maar om weer eens wat andere stemmen te horen dan die van mezelf. Ik nam mijn jonge pupillen mee op wandelingen, bleef aan zee staan om hun concrete zelfstandige naamwoorden te leren: *steen, water, golf*, en verlangde terug naar de tijd dat ik diezelfde woorden vloeiend en vanzelfsprekend in mijn gewone werk had gebruikt. Soms merkte ik dat ik in het wilde weg dingen zei waarvan ik zeker wist dat ze ze niet begrepen. *Dit water is door dinosaurussen gedronken, wisten jullie dat? Water beweegt in een eeuwige kringloop; ooit zullen jullie kleinkinderen misschien wel jullie eigen tranen drinken, jongens en meisjes.*

Het was inmiddels een paar weken later en ik begon me af te vragen of dit soms mijn leven zou zijn, en niet slechts een kort intermezzo in het leven dat ik me had voorgesteld.

Aan de andere kant van de kamer zag ik lampjes knipperen op mijn laptop. Ik stond op om naar mijn mail te kijken, en het licht van het scherm zette mijn handen en armen in een bleekblauwe gloed. Zestien

berichten, grotendeels spam, twee van vrienden in Sri Lanka, drie andere van voormalige collega's in Jakarta die me foto's hadden gestuurd van een tocht door het oerwoud. Ik bekeek de berichten snel en dacht terug aan een tocht over een rivier die we met diezelfde vrienden hadden gemaakt, aan de weelderige plantengroei op de oevers en de geïmproviseerde petten die we van waterlelies hadden gemaakt tegen de brandende zon, en ik werd overstroomd door verlangen naar het leven dat Yoshi en ik achter ons hadden gelaten.

Er waren drie berichten van thuis. Het eerste, van mijn moeder, verraste me. We hadden regelmatig contact met elkaar en ik probeerde één keer per jaar naar huis te komen, ook al was het maar kort, maar mijn moeder gebruikte internet zoals een eerdere generatie de mogelijkheid om internationaal te bellen had gebruikt: zelden, kort en bondig en alleen voor zaken van een zeker gewicht. Meestal belden we of stuurden we elkaar dunne blauwe luchtpostbrieven, zij naar het adres waar mijn nomadenleven me toevallig had gebracht, ik naar de brievenbus voor het grote vrijstaande huis waar ik was opgegroeid, in een dorp dat Lake of Dreams heette.

Lucy, ik heb een ongeluk gehad, maar het stelde niet veel voor en je moet je absoluut geen zorgen maken. Neem alles wat Blake je schrijft als je blijft met een korreltje zout. Hij bedoelt het natuurlijk goed, maar hij is te bezorgd, ik word gek van zijn getut. Ik heb alleen een paar gekneusde ribben, en ik weet vrijwel zeker dat ik mijn pols heb verstuikt, niet gebroken. De dokter zei dat de röntgenfoto's uitsluitsel zullen geven. Je hoeft dus niet naar huis te komen.

Ik las het bericht twee keer en zag mijn moeder in gedachten aan haar eenzame keukentafel zitten met haar onduidelijke polsletsel. En het sloeg nergens op – het was bijna tien jaar later en we waren allemaal verder gegaan met ons leven, althans oppervlakkig gezien –, maar ik werd teruggevoerd naar de zomer na mijn vaders dood. We waren de dagen doorgekomen door dezelfde dingen te doen als altijd en te proberen zo een wankle orde te scheppen. We kookten eten dat we nauwelijks aanraakten en kwamen elkaar op de gang tegen zonder iets te zeggen; mijn moeder verkaste naar de logeerkamer beneden en begon de bovenverdieping kamer voor kamer af te sluiten. Haar verdriet was het middelpunt van de stilte in huis en wij slopen daar omzichtig en op onze tenen omheen; als ik me liet gaan en huilde of tierde, zou alles

misschien in elkaar storten, en daarom hield ik me stil. Zelfs als ik nu op bezoek ging, voelde ik mezelf in die oude patronen terugvallen, in een wereld die in het teken stond van rouw.

De volgende mail was inderdaad van Blake, wat me ongerust maakte. Blake zat 's zomers altijd op zijn zeilboot en werkte als stuurman op de rondvaartboten die om de twee uur van de pier bij Lake of Dreams vertrokken, en 's winters zat hij op Saint Croix, waar hij in grote trekken hetzelfde deed. Hij skype'te graag en was twee keer de halve wereld rondgevoegen om me op te zoeken, maar hij had een hekel aan mailen en schreef bijna nooit. Hij gaf meer details van het ongeluk – er was iemand door rood gereden en mijn moeders auto was total loss – maar hij leek me gewoon bezorgd, niet té. Mijn nichtje Zoe was degene die wat hysterisch overkwam, maar dat deed ze eigenlijk altijd. Ze was geboren toen ik bijna veertien was, en ze was zoveel jonger dan de anderen van onze generatie dat ik soms het idee had dat ze bij een totaal andere familie was opgegroeid. Haar oudere broer Joey, stamhouder en erfgenaam van het familiekapitaal, was ongeveer zo oud als ik, en met hem had ik nooit kunnen opschieten. Maar Zoe, die nu vijftien was en helemaal verslingerd aan internet, vond mijn leven fantasistisch en exotisch en schreef me vaak over dramatische gebeurtenissen op school, hoewel ik zelden terugschreef.

Het was bijna ochtend. Ik stond op en liep naar het raam. De straatkeien buiten waren nu grijs en duidelijker zichtbaar en er doemden houten huizen op uit de nacht. Een gedempt gerammel van pannen aan de overkant, gevolgd door het geluid van stromend water, rukte me uit mijn overpeinzingen. Mevrouw Fujimoro kwam naar buiten om haar tuinpad te vegen. Ik stapte de binnenplaats op en knikte haar toe. Haar bezem maakte zulke ferme slagen – *zoef, zoef, zoef* – dat het pas tot me doordrong dat het weer onderaards rommelde toen ze even ophield. Eerst was het nog iets alledaags, een grote golf aan de kust, een voorbijrijdende vrachtwagen – maar nee. Ik keek mevrouw Fujimoro aan. Ze pakte mijn hand vast terwijl het schudden zich uitbreidde, begon aan te zwellen.

Bladeren sidderden, water trilde in een plas. Onder het keukenraam van de Fujimoro's verscheen een barst die omlaagzigzagde naar de fundering. Ik hield haar hand vast en bleef doodstil staan, dacht aan het ongeluk van mijn moeder, aan het moment dat het tot haar doordrong dat ze niet meer kon voorkomen dat die auto tegen de hare zou botsen, evenmin als ze de baan van de maan kon veranderen.

Het trillen hield op. Uit het huis klonk een vragende kinderstem op. Mevrouw Fujimoro haalde diep adem, deed een stap achteruit en boog. Ze pakte haar bezem. Haar gezicht, dat even tevoren nog zo open was geweest, werd alweer afstandelijk. Ik stond alleen op de versleten keien.

‘Hebt u het gas uitgezet?’ vroeg ze.

‘Jazeker!’ zei ik met nadruk. ‘Ja, hoor, ik heb het gas uitgezet!’ We voerden dit gesprek vaak; het was een van de weinige Japanse zinnen die ik foutloos kon uitspreken.

Toen ik me omdraaide, stond Yoshi in de deuropening met zijn haar in de war, in een oud t-shirt en zijn sportbroekje. Hij had een vriendelijk gezicht en hij maakte een lichte buiging naar mevrouw Fujimoro, die op haar beurt boog en in rad Japans iets tegen hem zei. Haar man had op school gezeten met Yoshi’s vader en we huurden het huis van hen. De zeldzame keren dat Yoshi’s ouders op bezoek kwamen – ze wonen in Londen, zijn moeder is Britse – logeerden ze in een andere woning om de hoek, die ook van de Fujimoro’s was.

‘Waar hadden jullie het over?’ vroeg ik toen Yoshi eindelijk opnieuw naar mevrouw Fujimoro boog en weer naar binnen ging. Hij was tweetalig opgegroeid en schakelde moeiteloos tussen de talen heen en weer, iets waar ik hem zowel om bewonderde als benijdde.

‘O, ze vertelde over de Grote Kanto-aardbeving in de jaren twintig. Een aantal familieleden van haar is daarbij omgekomen, en ze denkt dat ze daarom zo bang is, zelfs bij de kleine schokken. Ze is doodsbang voor brand. En het spijt haar als ze je aan het schrikken heeft gemaakt door je hand vast te pakken.’

‘Dat geeft niet,’ zei ik terwijl ik achter Yoshi aan naar de keuken liep en onderweg mijn lege kop meenam. ‘Ik ben ook bang voor die aardbevingen. Ik snap niet hoe jij zo kalm kunt blijven.’

‘Nou ja, het houdt op of het houdt niet op. Je kunt niet veel doen, hè? En trouwens, kijk, hier,’ vervolgde hij met een gebaar naar de krant, die ik uiteraard niet kon lezen. ‘Voorpagina. Er staat dat zich onder water een eiland aan het vormen is en dat daarna alles beter wordt. De overvloedige druk moet een uitweg vinden.’

‘Nou, mooi. Heel geruststellend.’ Ik keek toe terwijl hij met soepele, geofende bewegingen water op de thee schonk. ‘Yoshi, mijn moeder heeft een ongeluk gehad,’ zei ik.

Hij keek op.

‘Wat is er gebeurd? Hoe is het met haar?’

‘Een auto-ongeluk. Niet ernstig, volgens mij. Of wel ernstig, maar ze maakt het goed. Het hangt ervan af wiens verslag je leest.’

‘Ach. Wat een toestand. Ga je naar haar toe?’

Ik gaf niet meteen antwoord. Wilde hij dat ik ging? Zou dat een opluchting voor hem zijn? ‘Ik denk het niet,’ zei ik na een poosje. ‘Ze zegt dat er niks aan de hand is. Bovendien moet ik werk zoeken.’

Yoshi nam me op met die lieve blik die me ooit naar hem toe had getrokken en die me nu vaak zo’n claustrofobisch gevoel gaf: alsof hij mijn gedachten kende.

‘Volgende week of volgende maand kun je ook nog werk zoeken.’

Ik keek uit het keukenraam naar de muur van het huis naast ons.

‘Nee, Yoshi. Ik wil het niet op de lange baan schuiven. Ik word een beetje gestoord van al die vrije tijd, geloof ik.’

‘Tja,’ zei Yoshi opgewekt terwijl hij aan tafel ging zitten. ‘Dat zal ik niet tegenspreken.’

‘Ik doe echt mijn best,’ zei ik kortaf. ‘Je hebt geen idee.’

Yoshi pelde vaardig een mandarijntje – de schil bleef vrijwel onbeschadigd, als een lege lantaarn – en keek niet op.

‘Hoe zit het met dat advieswerk voor dat Chinese project, die dam in de Mekong? Heb je daar nog meer informatie over gevraagd?’

‘Nog niet. Het staat op mijn lijstje.’

‘Je lijstje – hoe lang is dat inmiddels, Lucy?’

Ik haalde maar even diep adem voordat ik antwoord gaf. We verheugden ons al weken op dit tochtje door de bergen en ik wilde nu geen ruzie maken. ‘Ik heb informatie ingewonnen over dat bedrijf,’ zei ik na een poos, en ik probeerde mezelf eraan te herinneren dat we nog maar enkele uren geleden in deze zelfde kamer hadden gedanst, omringd door duisternis en zoete geuren.

Yoshi bood me een partje van zijn mandarijntje aan. Deze mandarijntjes, *mikans*, groeiden aan de bomen in de heuvels verderop en leken op felgekleurde versiersels als ze rijp werden. We hadden ze vorig najaar gezien toen we hier op bezoek waren, toen Yoshi net deze baan aangeboden had gekregen en alles nog mogelijk leek.

‘Lucy, waarom ga je er niet even tussenuit, je moeder opzoeken? Ik zou later ook kunnen komen, na die zakenreis naar Jakarta. Dat lijkt me leuk. Ik wil haar graag ontmoeten.’

‘Maar het is zo ver weg.’

‘Alleen als je gaat lopen.’

Ik lachte, maar Yoshi meende het. Hij keek me doordringend aan

met zijn onyxkleurige ogen, die zo donker waren als de bodem van een meer. Ik kalmeerde en dacht terug aan de vorige avond, toen hij me had aangekeken zonder met zijn ogen te knippen en met zijn vingers heel licht over mijn huid had gestreken. Yoshi reisde veel voor zijn werk – hij was ingenieur en ontwierp bruggen voor een bedrijf met vestigingen in diverse landen – en zijn aanstaande reis was tot nu toe gewoon de zoveelste afwezigheid in een lange reeks geweest. Wat ironisch dat we nu juist door zijn werk weer nader tot elkaar zouden komen.

‘Wil je soms niet dat ik haar leer kennen?’ hield hij aan.

‘Nee, dat is het niet,’ zei ik, en dat was ook niet zo. Ik pakte de lege mandarijnschil, die licht was op mijn hand. ‘Maar het is niet het goede moment. Trouwens, mijn moeder is niet zwaargewond of zo. Er is geen sprake van een noodsituatie.’

Yoshi haalde zijn schouders op en pakte nog een mandarijntje van de kobaltblauwe schaal. ‘Soms is eenzaamheid ook een noodsituatie, Lucy.’

‘Wat bedoel je?’

‘Gewoon, je maakt de laatste tijd een erg verdrietige en eenzame indruk.’

Ik kreeg zomaar opeens tranen in mijn ogen, wendde verrast mijn hoofd af en knipperde met mijn ogen.

‘Hé.’ Hij raakte mijn hand aan; zijn vingertoppen waren kleverig. ‘Sorry, Lucy. Laten we het er niet meer over hebben. Laten we gewoon ons tochtje naar de bergen maken.’

En dat deden we. Bij zee was het benauwd, maar toen de trein zigzaggend de berg beklom werd het een fraaie, heldere, zonnige dag. In het vroege voorjaar hadden in dit landschap pruimen- en kersenbomen gebloeid die de grond hadden bedekt met een deken van bloemblaadjes, en mijn taallessen waren toen net gedichten geweest: *boom, bloemen, vallen, bloemblaadjes, sneeuw*. Het was nu al zo ver in het seizoen dat er al rijst was opgekomen op het drassige land bij de zee, maar in de bergen was het nog steeds voorjaar. De hortensia’s begonnen net te bloeien, met kronen van bleekgroene bloemblaadjes die uitvloeiden tot lavendel en blauw en zich in groten getale tegen de ramen van de trein drukten.

We liepen naar een openluchtmuseum onder cederbomen, aten in een bergdorpje op de rand van een slapende vulkaan en praatten ongedwongen, ontspannen en gelukkig, als op onze beste momenten.

Het begon al haast te schemeren toen we de *rotemboro*, een warme bron in de openlucht, bereikten en bij de deur ieder een kant op gingen. De kleedkamer bestond uit licht vurenhout en stromend water, kalm, rustgevend en bijna leeg. Ik waste me zorgvuldig van top tot teen, spoelde me af met overvloedig warm water en liep naakt naar de door rotsen omgeven bron. De lucht was koel en de maan klom omhoog in de diepblauwe lucht. Twee pratende vrouwen leunden ontspannen tegen de gladde rotsen, hun huid wit tegen het natte grijs, hun bleke lijven tot het middel onder water. Hun stemmen waren één enkel zacht geluid, in harmonie met het klaterende water uit de bron. Verder weg, achter de muur, klonken gespetter en de stemmen van de mannen.

Ik liet me in het dampende water glijden, dacht aan het netwerk van ondergrondse riviertjes dat de bron voedde, bedacht dat alles met elkaar verbonden was en dat ons leven hier was ontstaan door een toevallig genomen beslissing ruim twee jaar geleden, tijdens mijn eerste weken in Jakarta. Ik was moe teruggekomen van een week veldwerk, een reeks inspecties van een kanaalstelsel, had mijn koffer op de koele marmeren vloer laten vallen en aan niets anders gedacht dan een douche, een bord nasi goreng en een borrel. Mijn huisgenote, die op de Ierse ambassade werkte, ging naar een feest en vroeg of ik meeging; ze zei dat het eten er goed was en de muziek nog beter. Ik zei eerst nee, maar veranderde op het laatste moment van gedachten. Als ik niet mee was gegaan, zouden Yoshi en ik elkaar nooit hebben ontmoet.

Het feest was in een groot huis dat gonsde van muziek en gelach. Ik droeg een donkerblauwe, nauwsluitende zijden jurk die ik had laten maken en die me als gegoten zat en goed bij mijn ogen paste, en een tijdje drentelde ik lachend en pratend door de vertrekkers. Toen zag ik een rustig balkon, en in een opwelling glipte ik naar buiten om wat frisse lucht te krijgen. Yoshi stond tegen de balustrade geleund naar de rivier beneden te kijken. Ik aarzelde, want er was iets in zijn houding wat maakte dat ik hem niet wilde storen. Maar hij draaide zich om en lachte die lach van hem waarbij zijn hele gezicht verlicht, warm en ontvankelijk is. Hij vroeg of ik met hem naar het water wilde kijken.

Ik knikte. Ik liep over de tegelvloer en ging naast hem bij de balustrade staan. Aanvankelijk zeiden we niet veel, gehypnotiseerd als we waren door de snelle stromingen in het modderige water. Toen we later in gesprek raakten, ontdekten we dat we veel gemeen hadden. Naast ons werk en het feit dat we allebei van reizen hielden, waren

we even oud en allebei allergisch voor bier. Ons gesprek verliep zo soepel dat we de mensen die kwamen en gingen, onze lege glazen en de betreffende lucht niet opmerkten, totdat ineens de moesson met tropische abruptheid en heftigheid losbarstte. We keken elkaar aan en begonnen te lachen, en Yoshi hief zijn handen naar de stortbui die uit de hemel neerdaalde. Aangezien we al drijfnat waren, leek het zinloos om naar binnen te gaan. We bleven op het balkon staan praten totdat de regen even plotseling ophield als hij was begonnen. Yoshi bracht me thuis door de donkere, nadampende straten. Toen we bij mijn huis waren, streek hij met zijn handen over mijn wangen om het water weg te vegen, en hij kustte me.

In het begin was het heel gemakkelijk om te zorgen dat de relatie niet echt van de grond kwam. Ik had genoeg van de kortstondige langeafstandsliaisons waarin mensen die zoveel reizen onvermijdelijk verzeild raken. Toen begon de regentijd weer. Hij barstte dat jaar vroeg en met ongewone heftigheid los; de open riolen van de stad konden het niet aan en de straten overstroomden. Het grootste deel van Jakarta lag laag en was kwetsbaar voor water, en door de enorm uitgedijde buitenwijken rondom de stad – die ten koste waren gegaan van bomen en ander groen – waren er nog maar weinig plekken waar de regen heen kon. Het water bleef maar stijgen. Op een ochtend zwommen er vissen op het overstroomde grasveld, en rond het middaguur stond er meer dan een decimeter water in de huiskamer. Mijn huisge-note en ik luisterden naar het nieuws terwijl het water auto's, gevels van gebouwen en een heel dorp met 143 inwoners wegspoelde.

Toen het water zich terugtrok, organiseerden Yoshi en twee collega's een schoonmaakactie in een weeshuis. Hij kwam me halen in een oude Nissan-pick-up die hij had geleend en we reden door de kletsnatte, verwoeste stad. Het terrein van het weeshuis was bedekt met een laag modder en puin. Het stonk. We werkten die hele dag en de hele volgende dag door en Yoshi was overal, hij ruimde modder en gaf leiding aan vrijwilligers. Op een keer bleef hij even staan bij een jongen in een versleten rood shirt die in de modder stond te huilen, tilde hem op en droeg hem naar binnen.

Toen hij me aan het eind van die tweede dag thuisbracht, openden de hemelsluizen zich opnieuw. Ik holde van de auto naar de voordeur, tastte naar mijn huissleutels, gleed uit en greep naar een mangoboom om te voorkomen dat ik zou vallen. Er daalde een regen van bladeren en takjes op me neer en zaden, stuifmeel en verdorde stengels vlogen

in het rond. En ik was al vermomd van een hele dag schoonmaken. Yoshi pakte mijn arm en we strompelden naar binnen. *Je rilt*, zei hij, *kom hier*. We lieten onze natte kleren bij de dampende douche op de grond vallen. *Doe je ogen dicht*, zei hij, en hij ging achter me staan onder de warme stralen en wreef met zijn handen door mijn haar tot de shampoo op iedere streng zat, streelde mijn hoofdhuid, masseerde mijn schouders, en de kou en het vuil, en ook mijn spanning en onzekerheid spoelden weg. Mijn armen ontspanden zich onder zijn aanraking, hij hield mijn borsten vast als bloemen, en ik draaide me om.

En nu waren we hier, vele dagen en kilometers verder, en Yoshi's stem en zijn gelach zweefden over de muur die de warme bron in tweeën deelde. Ik liet me dieper in het water glijden en legde mijn hoofd tegen de vochtige rotsen. Mijn armen en benen zweefden zwak oplichtend in het water en er steeg damp omhoog; de vrouwen tegenover me praatten zachtjes. Moeder en dochter, dacht ik, of zussen met een groot leeftijdsverschil, want hun lichamen waren eender van vorm en hun gebaren spiegelde elkaar. Ik moest weer aan mijn eigen moeder denken, alleen in haar huis.

Je maakt de laatste tijd een erg verdrietige en eenzame indruk. Zijn opmerking deed nog steeds pijn, maar ik vroeg me wel af of hij gelijk had. Ik was een paar weken na de dood van mijn vader gaan studeren, murw maar vastbesloten aan de stilte te ontsnappen die als een duistere betovering op ons huis was neergedaald. Keegan Fall had meerdere keren geprobeerd die betovering te doorbreken, maar ik had hem twee, drie keer ruw afgewezen en uiteindelijk belde hij niet meer. In de jaren daarna had ik niet meer achteromgekeken – ik had mijn studie en een vervolgopleiding afgerond, steeds betere banen gekregen en een hele reeks relaties gehad, al het verdriet achter me gelaten en geen moment vaart geminderd. En nu, hier in Japan, was ik ineens werkloos en was mijn leven tot stilstand gekomen.

De vrouwen stapten een voor een uit de bron; er drupte water op de stenen dat golfjes maakte. Ik dacht weer aan mijn droom, de gezichten vlak onder het ijs. Vroeger vertelde mijn vader me altijd verhalen met een happy end en een hoofdrol voor mij. Ik was totaal niet voorbereid geweest op de schok van zijn dood. Bij de lijkschouwing werd vastgesteld dat hij was gevallen, met zijn hoofd tegen de boot was geknald en in het water was gegleden, een onwaarschijnlijk ongeluk dat niet geheel verklaarbaar was maar ook niet ongedaan kon worden gemaakt.

Zijn hengel was een paar dagen later teruggevonden, verstrikt in het riet aan de rand van het moeras.

Ik kwam uit het water en kleepte me aan, maar Yoshi was nog niet buiten, zodat ik maar in mijn eentje een stenen paadje op liep. Het volgde een smal beekje en kwam uit bij een meertje dat volmaakt rond in het zilverwitte maanlicht lag te glanzen. Ik bleef aan de oever staan. Er bewoog iets in het donker aan de overkant.

Voor de zoveelste keer op die dag vol aardbevingen hield ik mijn adem in. In de schaduw stond een grote blauwe reiger, met zijn lange poten half in het donkere water en zijn vleugels dicht tegen zich aan gevouwen. Toen glansde het meertje weer roerloos als mica. Een tweede, kleinere reiger bewoog zich naast de eerste. Ik dacht aan de twee vrouwen in de bron en stelde me voor dat ze uit het water waren gestapt en waren omgetoverd in deze prachtige, geluidloze vogels. Toen riep Yoshi me, en de twee reigers sloegen hun brede vleugels uit, stegen op, traag en sierlijk, wierpen nog even schaduwen op het water en verdwenen toen tussen de bomen.

‘Lucy,’ riep Yoshi weer. ‘Als we opschieten, halen we de volgende trein nog.’

De benauwdheid nam toe naarmate we verder afdaalden en de horensbloesems tegen de ramen werden ouder en rafeliger, alsof het traag voortschrijdende seizoen in één uur was samengebond. Tegen de tijd dat we onze halte bij zee bereikten, waren de bloesems helemaal verdwenen en waren er alleen nog glimmende bladeren. We liepen naar huis door de smalle keienstraatjes. De krekels zoemden en de grond trilde lichtjes van de branding. Ik bleef twee keer staan.

‘Is dat de zee?’ vroeg ik.

‘Zou kunnen.’

‘Geen aardbeving?’

Yoshi zuchtte, een beetje vermoeid, meende ik. ‘Ik weet het niet. Misschien een kleintje.’

Een vaas bloemen op tafel was omgevallen. Er lagen een paar boeken kriskras op de vloer. Ik veegde het water op en zocht de bloemblaadjes bij elkaar. Toen ik opstond, was er één korte, heftige schok, zo hard dat zelfs Yoshi schrok en me meetrok naar de deuropening, waar we een paar minuten bleven staan, opnieuw gespitst op de aarde en haar schuivende en trillende leven. Ik was vreselijk moe; ik was bang voor de komende nacht met zijn aardbevingen en dromen. En voor de dag erna, voor alle onenigheidjes die onaangekondigd oplaaide

en de drukkende stilte zodra Yoshi naar zijn werk was. Ik dacht aan de reigers aan de rand van de vijver die hun donkere vleugels hadden uitgeslagen.

‘Yoshi,’ zei ik. ‘Ik denk dat ik toch maar naar mijn familie ga.’